

ETKİLİ SUNUM HAZIRLAMA TEKNİKLERİ

Doç. Dr. Deniz Mertkan GEZGİN
Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi

İster katılın ister katılmayın, Powerpoint kullanarak, internet üzerinden öğrencinin de kolay bir şekilde bulacağı bilgiyi bir slayta yapııştırıp sunmak Z kuşağının ilgisini çekmez.

Yazıma öncelikle pandemi döneminin bir an önce sona ermesini dileyerek başlıyorum. Bilindiği gibi Covid-19 insanoğlunu sağlık anlamında çok etkiledi. Dünyada Covid-19 yüzünden çok sayıda ölüm yaşandı. Ayrıca bu sürecin etkisi birçok alanda hissedildi. Bunların başında ekonomi ve eğitim gelmektedir. Meselemiz eğitim-öğretim olduğu için bu alandan ilerlemek isabetli olacaktır. Pandemi sürecinde eğitim kurumlarında, özellikle üniversitelerde Tıp gibi uygulama gerektiren bölümler haricinde öğrenim süreci uzaktan eğitim ile yürütülmeye başlandı. Yeni dönemde de bu yöntem

ile devam edilecek. Uluslararası menşeli birçok üniversite, şimdiden 2021 yılında yüz yüze öğretim yapmayacaklarını açıkladı. Durum böyle olunca üniversiteler, “uzaktan öğretim” yapacakları sistemlerini, yazılımlarını geliştirdiler ya da bir şekilde tedarik ettiler. Böylelikle 2020-2021 eğitim-öğretim yılına hazır hâle geldiler. Fakat uzaktan öğretimde kullanılan sistemin kullanılabilirliği, kolaylığı ve etkinliğinden ziyade sunum içeriği daha da önemli bir hale geldi. Çünkü üniversitelerde klasik bilgilerle sınıflarda bile ilgisini çekemediğimiz teknoloji doğumlu Z kuşağı ile şimdi

uzaktan ilişki kurmak zorundayız. Tam sırası gelmişken Z kuşağını tanıyalım. Z kuşağının yaş aralığı alanyazında bulunan bazı kaynaklara göre 1996 senesinden itibaren doğan bireyler olarak bilinmektedir. 21. yüzyılın ilk nesli

olan bu kuşak, teknolojinin hızlı gelişmesinden dolayı diğer kuşaklara göre teknoloji ile arkadaş olan nesil olarak adlandırılabilir. Z kuşağının özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- Z kuşağı teknolojinin hızlı ilerleyişine adapte olduğundan analitik ve hızlı düşünme özelliklerine yüksek seviyede sahiptir.
- Takım çalışmalarına yatkın değillerdir.
- Kendilerine olan özgüvenleri yüksektir.
- Özgürlük ve bağımsızlığa düşkünlüdürler.
- Teknoloji becerileri çok yüksektir.
- Özveri sergileme, çaba harcama Z kuşağında görülmeyen davranışlardır.
- Teknoloji sayesinde bilgiye oldukça çabuk ulaştıklarından ötürü hızlı yaşamaya alışkındırlar ve çabuk sıkılırlar.

Z kuşağı işte karşınızda! Acaba nasıl bir içerik onu etkiler ya da nasıl bir materyal onun dikkatini çeker? Bu sorunun cevabı kesinlikle etkili materyal ve sunum tasarlamaktan geçer. İster katılın ister katılmayın, Powerpoint kullanarak, internet üzerinden öğrencinin de kolay bir şekilde bulacağı bilgiyi bir slayta yapıştırıp sunmak Z kuşağının ilgisini çekmez. Ek olarak Bebek patlaması (1946 ve 1964 arası doğumlu bireyler) ve X kuşağına (1965 ve 1980 arası doğumlu bireyler) mensup öğretim elemanlarının yaptığı gibi eski ders sunumlarını sesli bir şekilde okuyarak elde edilen materyallerin de

öğrenciye bir katkısı bulunmamaktadır. Çünkü o bilgiye öğrenci zaten internet üzerinden çok hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabilmektedir. Teknolojiyi iyi kullanan Z kuşağı için bu ders işleyişi ve materyal kullanımı uygun değildir. Sonuç olarak etkileşimden uzak bir uzaktan öğretim süreci geçirmek istemiyorsak, Z kuşağına yani dersinizin katılımcılarına uygun sunum ve materyaller oluşturmak gerekmektedir. Etkili ders sunumları yapmak ve öğrencinin dikkatini çekecek dersler vermek istiyorsak bazı önemli noktaları unutmamak gerekiyor. Bunları şu şekilde maddeleştirebiliriz:

- Öncelikle teknoloji kullanım becerinizi geliştirin.
- Teknolojik anlamda gelişimlere açık olunmalıdır ki öğrenci ile aradaki oluşabilecek teknoloji kullanımı bilgisi açığı kapatılabilsin.
- Ders sunumu öğrenci odaklı olmalıdır. Öğrenciyi ya da katılımcıyı tanımak etkili bir sunum içeriği için önemlidir.
- Derse başlarken sunumunuzun bir ana mesajı ve kazanımı olmalıdır. Diğer tüm içeriğiniz o günkü dersin temel amacına yönelik hazırlanmalıdır. Her slaytta amacı ortaya konan bir kelime öne çıkmalıdır.
- Yüz yüze derslerden farklı olarak uzaktan öğretim yönteminde daha da önemli olan her şeyi bir derste anlatmak paradoksuna düşüp, elinizdeki tüm bilgiyi materyale aktarmayın.
- Ders sunumunun öğrencilerin yaklaşık %99'u anlayacak şekilde sade ve yalın fakat yönergeler net olacak şekilde hazırlayın.
- Ders-sunum akışınızı iyi planlayın. Tüm ders izlencesi hazır durumda olmalı ve buna göre materyallerin geliştirilmesi gerekmektedir. Her sunumda bir önceki derse kısaca hatırlatan bir bölüm eklemek akıcılığı arttıracaktır.
- Slaytlarınızda yazı ve görseller (animasyon, resim vb.) dengeli kullanılmalıdır.
- Slaytlarda görsel (resim, grafik, infograf vb.) kullanımı, dersinizi öğrenciler için daha verimli ve ilgi çekici kılar. Bilinmelidir ki; bilgiyi aktarırken; tek başına görsel kullanmak, sadece yazı kullanmaktan 3 kat; görsel ve yazıyı birlikte kullanmak ise sadece yazı kullanmaktan 6 kat daha etkilidir. Sadece yazı kullanmak yerine yazının resimle birlikte kullanımı, bilginin kalıcılığını arttırmaktadır. Örnek vermek gerekirse aşağıdaki ilk görsel bir slayt değil doküman ya da ders notu olarak görülebilir. Bu tür materyaller sadece ders notu olarak sistemden gönderebilir fakat slayt olarak kullanılamaz. Bu doğrultuda ikinci görsel ise yazı ve görsellerin dengeli kullanıldığı iyi bir slayt örneğidir.

SUNUM İÇERİĞİ

Başarı için istikrarlı olmak gerekir.

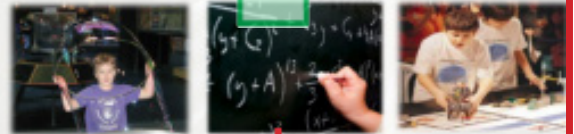
Başarmak, insanın içindeki mücadele gücünü ortaya çıkarmasıdır, kendini hedefe doğru yönlendirme sürecidir. Bu süreçte kimi insanlar başarılı olurlarken, bazıları niçin başarısız olduklarını düşündükleri için hayata koşerler.

- Peki neden? Yoksa diğerleri daha mı şanslı?
- Onların da iki eli, iki gözü, iki kulağı yok mu?
- Hatta evet, başarıya ulaşanların belki bir kısmının bu organları da yok.
- O zaman onların bu kadar başarılı olmalarının nedeni nedir?

Proje 2. Eğitim Müfredatının Güncellenmesi

Yenilenmiş öğretim programları

- Yenilikçi, özgüvene sahip, analitik düşünen ve sorgulayan bireyler
- Daha az içerikle daha çok kazanımı bir öğretim
- Farklı öğrenci profillerine hitap eden programlar

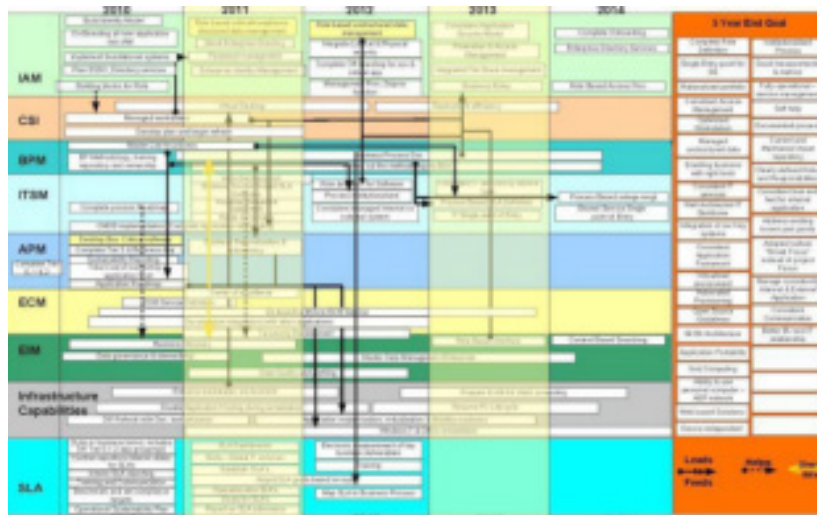
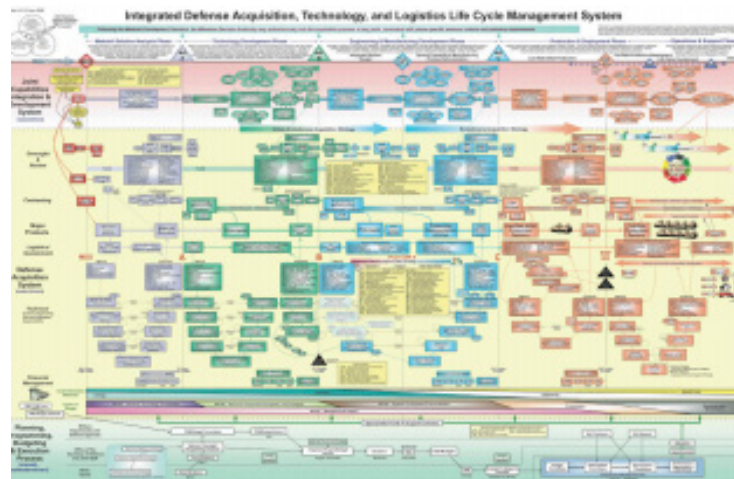

- Sunumun tüm içeriğinde renklere dikkat edilmeli. Bunun için Adobe programının renk paletleri indirebilir. Buna göre bir renk uyumu oluşturabilirsiniz. Kontrast renkleri kullanmak, açık tonlu zemin ve koyu kontrast renkler en uygundur.

RENK UYUMUNUZ OLSUN

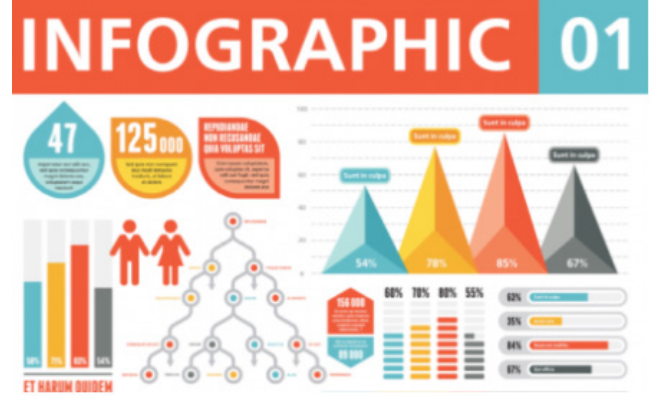
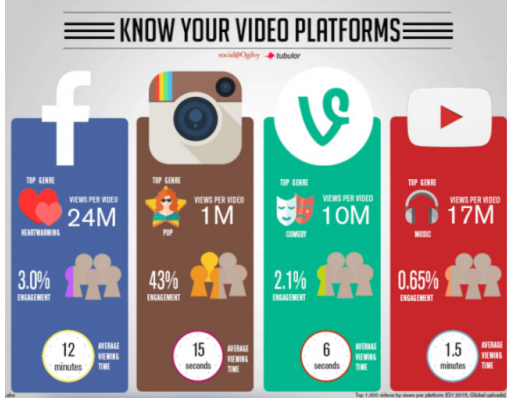

- Görseller, iletmek istediğiniz mesajla alakalı olmalı ve çözünürlüğü kaliteli olmalıdır. Aşağıdaki birçok rengin kullanıldığı görseller net değildir. Bu doğrultuda böyle görsellerin etkileşim anlamında kullanılması sakıncalıdır.

- Klasik grafiklerin yanı sıra infografikler kullanın ya da bunları kendiniz tasarlayın.

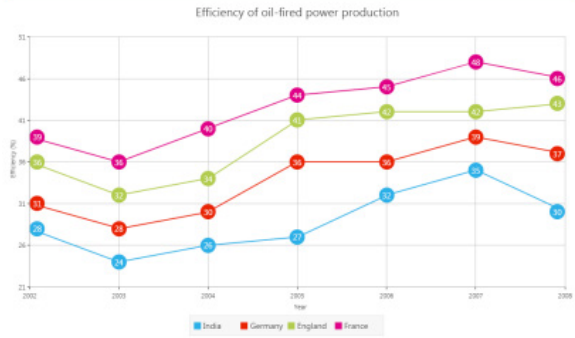

- Sayısal veriler için grafik çeşitleri arasında mesajınızı en iyi aktaracak grafiği seçmelisiniz.

Bar Chart

Line Chart

- Kullanılan grafikler, sadece verileri aktarmamalı, anlatılmak isteneni ortaya koyabilmelidir.

HER 10 KİŞİDEN 9'U
TERCİH EDİYOR

- Slaytta kullandığınız fontlar ve yazının karakter büyüklüğü de önemlidir. Başlıklar sırasıyla; 32, 28, 24, 20 punto şeklinde hazırlanmalıdır. Helvetica, büyük yazılarda daha çok kullanmanız gereken yazı tipidir.

Ultra Light
Thin
Light
Roman
Medium
Bold
Heavy
Black

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo
Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Helvetica

Refinement of characters.
A number of characters were subtly changed to be more consistent and more harmonious with the overall design, as well as to improve legibility.

New numbering system.
Each weight is identified by a number – in addition to the weight name – for easy reference, similar to the Univers® and Frutiger® design conventions.

Cap and x-height adjustments.
The cap height is now consistent, correcting subtle differences and the x-height has been adjusted to appear visually the same in all weights.

- PowerPoint yerine Prezi, Powtoon, Haiku Deck gibi daha etkileyici sunumlar oluşturabileceğiniz programların kullanılması, içeriğinizi daha dikkat çekici hale getirebilir.

WORK
When you can't afford to be ignored, use a Powtoon to grab the attention of your bosses and colleagues, in any business situation.

EDU
Fight distractions in class and grab your students attention by making your education materials come to life with a Powtoon! It's great for school projects too!

PERSONAL
Interact, teach and engage friends and loved ones using a Powtoon for special events and occasions and for when you can't afford to be ignored!

- “Az olan çoktur” cümlesini aklımızdan çıkarmayalım. Gereğinden fazla yazı, grafik ve animasyon öğrenciyi boğacak ve ilgisini dağıtacaktır.

Etkili sunum yapmak ve hazırlamak için temel anlamda bilinmesi gerekenleri anlattıktan sonra sunum esnasında sıkça yapılan hatalar ile yazıma son veriyorum. Söz konusu yanlışların tekrarlanması salgın döneminin gerektirdiği uzaktan öğretim sürecinde telafi edilemez

kayıplar yaşanmasına neden olacaktır. Çünkü bu dönemde öğrenci ile etkileşime geçmek ve onun ilgisini çekebilmek daha güçtür. Süreçte yapılması muhtemel başlıca sunum hataları şunlardır:

- Ders içeriğinin ekrandan ya da ders notlarından bire bir okumak.
- İçeriğinizi slaytlara bire bir kopyalamak.
- Sunum materyali hazırlamaya fazla zaman ve emek harcamamak.
- Gereksiz, uzun, yazı ve görsellerle dolu slaytlar kullanmak.
- Renk uyumuna dikkat etmeyerek sunumun öğrenci tarafından takibini zorlaştırmak.
- Dersin süresine dikkat etmemek.
- Slaytlarda işleyeceğiniz konunun dışına çıkmak.
- İçeriği gereğinden fazla yoğun olan slaytları, 10 saniyeden az göstermek.
- Ders esnasında anekdot ve anılarda fazla kişisel olmak, gereksiz espriler yapmak.
- Son zamanlarda birçok örneğini gördüğümüz gibi öğrencinin önünde kılık kıyafetine dikkat etmemek ve ilgisini dağıtacak tarzda davranışlar sergilemek.

Pandeminin hüküm sürdüğü bu süreçte bilgiyi öğrenciye doğru yollardan aktarmak gerçekten çok önemlidir. Çünkü öğrencinin bir şeyleri kalıcı olarak öğrenebilmesi için stresten uzak, bilginin iyi bir şekilde sunulduğu ve eğlenceli bir ortamın oluşması gerekmektedir. Bu yüzden formal yapıdan uzak bir şekilde yapılacak bir öğretim sürecinde en önemli paydaş “içerik ve materyal” olmuştur. İçeriği, özellikle de en çok kullanılan materyal olan sunum dosyalarını hazırlarken kriterlere dikkat etmek öğretim açısından etkili olacaktır. Unutulmamalıdır ki; salgın sürecinde

uluslararası birçok saygın üniversite örgün öğretim yapamamaktadır. Böylelikle öğretim açısından şartlar öğrenciler için neredeyse eşit hale gelmiştir. Bu doğrultuda, milli gayemiz olan muasır medeniyetlere ulaşmak için şu günlerde eğitim-öğretim sürecini en iyi şekilde yürütmek, etkili materyaller ile öğrenmeyi en etkin hale getirmek hepimizin temel sorumluluğudur.

Saygılarımla,

Doç. Dr. Deniz Mertkan GEZGİN